

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

Obor: Sportovní diplomacie

Zneužívání sportu a olympijské myšlenky

(závěrečná práce)

Autor: Mgr. Nikol Kučerová

Vedoucí práce: Ing. Mgr. Markéta Votoupalová Ph.D.

Odborný vedoucí práce: PhDr. Vojtěch Kyncl

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci vypracovala samostatně a vyznačila všechny citace z pramenů.

V Praze dne

.....

podpis studenta

Abstrakt:

Závěrečná práce je koncipována jako vzdělávací projekt pro studenty sportovních škol a gymnázií, ve kterém se hovoří o úloze sportu v politickém prostředí. Jedná se o kombinaci přednášky, prezentace a workshopu, kde žáci a studenti získají informace nejen o politickém zneužívání sportu, ale také o pozitivních příkladech využití sportu v jiných oblastech a celkově proč je sport pro společnost důležitý. Jednou z otázek je, proč by měl moderní stát vynakládat nemalé prostředky na vrcholový sport a nepodporovat okrajově sport rekreační, pouze v zájmu zdraví občanů? Je důležité, aby se studenti zamýšleli nad širším smyslem sportu a nenahlíželi na něj pouze jako na volnočasovou a zábavnou kratochvíli. Zneužívání sportu, jako negativní příklad zneužívání sportu je ukázán na německých olympiádách pořádaných v Garmisch-Partenkirchenu a v Berlíně v roce 1936, které jsou jedním z nejvýraznějších příkladů zneužití sportu v moderních dějinách.

Klíčová slova:

Olympijské hry, Berlín 1936, politika a sport, olympijské myšlenky, zneužívání sportu, Olympismus.

Obsah

1. Úvod.....	5
2. Historie olympijských her	8
3. Berlín 1936 – brutální zneužití olympijské myšlenky	20
4. Podoba projektu.....	23
5. Závěr.....	25
6. Zdroje	28

1. Úvod

Hlavní myšlenkou této práce je vytvořit vzdělávací blog pro žáky základních a středních škol, který by se zaměřil na provázanost sportu a politiky, jejich vzájemného ovlivňování, využívání či zneužívání. Měl by především poukázat na to, jak důležitý je fenomén sportu ve společnosti, a to nejen z hlediska tělesného zdraví. Jeho využívání je však tenký led, na který si málo kdo troufne a raději se tak všeobecně opakují fráze apolitičnosti sportu. Do jisté míry to může být sice realitou, ale autorka tohoto textu chce spíše poukázat na zranitelnost podobných myšlenek a na to, jak je důležité si uvědomovat širší souvislosti. Příkladů kdy byl sport pozitivně, ale také negativně využit najdeme v historii celou řadu. Tato práce nemá ambici obsáhnout všechny, ale poukázat na některé, na nichž lze zcela jasně mechanismy fungování politiky a sportu pospolu popsat. Vycházet by měla především z jednoho z nejhorších příkladů v novodobé historii, a sice olympijských her v roce 1936, které se konaly v Německu. Zde je proces zneužití sportu pro politické účely jasně patrný a mechanismus, díky kterému k tomu došlo, poměrně jednoznačně dokazatelný.

Jednou z důležitých otázek ohledně profesionálního sportu zůstává, proč by měl stát vynakládat nemalé prostředky na vrcholový sport a nepodporovat pouze sport rekreační, který prospívá zdraví jeho obyvatel? Jaký je mezi tím vlastně rozdíl a kde se v tomto ohledu nachází politika? To všechno jsou otázky, které by měly být ve veřejném prostoru diskutovány, přesto že odpověď na ně není zcela evidentní a jednoznačná. Názor na věc si pochopitelně musí udělat každý sám. Tato práce má pouze ambici otázky nastolit a nabídnout nějaká fakta, která jsou podle názoru autorky poměrně opomíjená.

Mladou generaci je důležité přivádět ke sportu, ale je neméně důležité ji nabádat k tomu, aby si uvědomovala jeho zákulisí. Olympijské hry jsou toho nejlepším příkladem. Jsou snem mnoha mladých sportovců. Něčím, k čemu vzhlíží a kde

hledají své vzory. Od samotného založení jejich novodobé podoby na konci 19. století mělo jít především o oslavu lidství, přátelství a ctění principů fair play. Toto všechno jsou hodnoty, které stojí za to si připomínat a v jejichž duchu by měly být mladé generace vychovávány i dnes. Další důležitou otázkou, nad kterou by studenti v rámci projektu měli prostor se zamyslet je, jestli současná společnost olympijské hry stále vnímá v duchu oněch původních hodnot, nebo jestli je to posunuto na čistě komerční show. A také jestli si je schopna vůbec zároveň uvědomovat jejich zákulisí, jak v pozitivním tak v negativním slova smyslu. Sportovci vytvářejí pro generace obyvatel v moderní společnosti základní vzory a principy chování. Sport měl v moderních dějinách proměnit strach z agrese a násilí do formy organizované soutěživosti, ale totalitní excesy dvacátého století ukázaly, jak zranitelná je myšlenka svobody ducha a těla. Olympiády se opakovaně staly přímým i nepřímým terčem fanatismu a barbarství, které je měly přetvořit a využít. Přestože se dnešní mladé generaci může zdát, že doba násilí a moci je dobou dávno minulou, stále se vrací v podobě teroru.

Popisovaný projekt by měl nastupující generaci sportovců, budoucích trenérů a učitelů ukázat naše znalosti o sportu v československých dějinách a postavení sportovců v minulosti současnosti. Měl by je naučit kritickému hodnocení dějů v dobách minulých i v současném sportovním prostředí. Zároveň by měl dopomoci mladým lidem k uvědomění si vlastních kořenů, významu sportu v národní identitě i v identitě jedince.

V neposlední řadě si klade ambici pozastavit se nad myšlenkou osobní odpovědnosti a loajality každého zvlášť. Je to tak trochu Havlovské téma života v pravdě. Do jaké míry je sportovec povinen být loajální vůči státu, nebo třeba jen klubu, který reprezentuje? Kde je hranice toho, že se z této loajality v zájmu vlastního přesvědčení vyváže? Toto téma zní možná banálně, protože v určité části veřejnosti převažuje názor, že sportovci by se neměli vyjadřovat k politickým tématům. Jenže v extrémních případech se stávají nástrojem politického nátlaku či určité ideologie.

Ostatně berlínské hry jsou tím nejlepším příkladem, ale našli bychom i další. Například Československý bojkot olympiády v Los Angeles v roce 1984 a jiné. Kde se v tomto ohledu nachází svědomí? Mnoho sportovců, možná jejich větší část, si podobné otázky dost možná vůbec neklade. Věnují se tomu, co je baví, mají svůj sport rádi a o hlubší otázky se nezajímají, či jejich řešení nechávají na jiných. To však může být velmi nebezpečný vzorec chování, který se v extrémních případech, a to nejen ve sportu, může tvrdě obrátit nejen proti jedinci, ale proti společnosti jako celku. Je důležité přimět mladé lidi k přemýšlení o osobní zodpovědnosti, která je základem demokracie a občanské společnosti. Díky tomuto projektu by se toho dalo dosáhnout skrze oblast některým z nich nejbližší, a to skrze sport.

2. Historie olympijských her

S ideou navázání na antické tradice a obnovení olympijských her přišel Francouz Pierre de Coubertin koncem 19. století, když vytvořil ideový základ moderního olympismu. Svoje myšlenky a principy novodobých her později vysvětlil v literárním díle *Pédagogie sportive*, které vyšlo v roce 1922. Coubertin se v roce 1888 spolupodílel na založení Union de Sociétés Françaises de Sports Athlétiques (Francouzský atletický svaz). Čtyři roky poté předložil na jeho slavnostním zasedání návrh na obnovení olympijských her.¹ Následovalo založení Mezinárodního olympijského výboru v Paříži v červnu 1894. Toho se účastnil i český gymnaziální profesor Jiří Guth Jarkovský, který zde byl jmenován jedním z jeho dvanácti členů.² Vedle samotného založení výboru byly především vytvořeny hlavní zásady olympijské charty, uspořádání OH aj.³

Veškeré tyto historické události je třeba vidět v kontextu doby, tedy ve světle poválečné hospodářské a společenské situace ve Francii a celé západní Evropě. Celá tato oblast procházela bouřlivými změnami a jedním z nejlepších řešení nastalé neutěšené situace se pro určitou část osvícené společnosti jevila správná výchova nové mladé generace. Coubertin byl velkým obdivovatelem antiky a renesance, proto se rozhodl navázat na jejich ideje, obnovit olympijské hry a položit tak základ novodobého olympismu. Těžištěm všeho se stal ideál Kalokagathie, chápaný a dále rozvinutý Coubertinem jako cílevědomý rozvoj osobnosti sportovce, kultivovaný v harmonii jeho fyzických, duchovních, morálních a společenských sil.⁴ Olympijské hry se měly konat jednou za čtyři roky, účastnit se jich zpočátku směli pouze dospělí muži⁵ a také byla prosazována zásada amatérismu. Sportovci neměli být v dané oblasti profesionály, což vyplývalo ze snahy zamezit tomu, aby skončili jako placení

¹ DOVADIL, Josef a kol.: *Olympismus a jak to bylo*, Praha 2004, s. 21.

² Dostupné na: <https://www.olympic.cz/text/10--historie>, čteno 10.5 2019.

³ DOVADIL, Josef a kol.: *Olympismus a jak to bylo*, Praha 2004, s. 21.

⁴ Tamtéž, s. 22.

⁵ KOLÁŘ, František: *Přednáška k historii Olympismu*, Sportovní diplomacie, 3. 11. 2018

gladiátoři a aby se materiální zájmy o zisk nestaly hlavní motivací jak pro atlety, tak pro sport samotný. Zavedena byla i etická pravidla, tzv. Fair-play, podle nichž se měli ve snaze o zachování čistoty sportu řídit nejen všichni účastníci her.

Olympijské hry již od začátku neměly být výhradně sportovním svátkem, ale jejich poslání mělo mnohem širší význam. Měly se stát nástrojem propagace lidské solidarity a prosazování míru⁶ podle principu antické eticherie, tedy posvátného míru. V době konání her se neměly vést žádné války. Na tomto základně vznikla teorie mírového nástroje, a sice když se lidé navzájem poznají, budou proti sobě v budoucnu mnohem hůře válčit.⁷ Od ostatních sportovních klání se olympijské hry lišily také představou jednoty tří oblastí: sportu, výchovy a kultury, které se navzájem prolínaly, ovlivňovaly a společně vytvářely jednotné dílo, primární smysl olympismu jako takového.⁸

Otázkou také bylo, koho budou sportovci reprezentovat. Coubertin prosazoval princip státní reprezentace, některým členům MOV se to však nelíbilo a Guth prosadil koncepci národních olympijských výborů. Ten Československý byl jím samým založen v květnu roku 1899, i když první snahy pocházely již z roku 1896. Tehdy ovšem s Guthem souhlasili pouze Josef Resler Ořovský a Václav Rudl. Založena byla tedy nejdříve česká amatérská atletická unie, sdružující většinu sportů a na jejím základě se začal připravovat samotný olympijský výbor.⁹

Dne 6. dubna 1896 byly v Aténách slavnostně zahájeny první olympijské hry. Soutěžilo se v devíti disciplínách za účasti tří stovek sportovců. Za Čechy byl přítomen pouze člen MOV Jiří Guth, který přijel domů hrami naprosto okouzlen a po návratu navázal úzkou spolupráci se Sokolem, který od druhé polovin 19. století zajišťoval sportovní aktivity nejprve pro muže a poté i pro ženské spolky.

⁶ DOVADIL, Josef a kol.: Olympismus a jak to bylo, Praha 2004, s. 27.

⁷ KOLÁŘ, František: Přednáška k historii Olympismu, Sportovní diplomacie, 3. 11. 2018.

⁸ DOVADIL, Josef a kol.: Olympismus a jak to bylo, Praha 2004, s. 27.

⁹ KOLÁŘ, František: Přednáška k historii Olympismu, Sportovní diplomacie, 3. 11. 2018.

Další hry, které se podle původního plánu měly konat vždy se čtyřletým odstupem ve hlavních městech světa, v letech 1900 a 1904 proběhly jako součást světových výstav v Paříži a Saint Louis. Zcela samostatnými byly až hry v Londýně v roce 1908 a na ně navazovala olympiáda ve Stockholmu v roce 1912, které se poprvé účastnily země ze všech světadílů.

Do dalšího pokojného průběhu olympiád poprvé zasáhla válka. Bohužel zde neplatila zásada, že během olympijských her se neválčí, ale naopak zrušena musela být další olympiáda v roce 1916, která se měla konat v Berlíně. První poválečné hry hostily až v roce 1920 Antverpy přičemž země, které byly označeny za viníky světové války, tedy Německo, Rakousko, Bulharsko, Turecko a Maďarsko, se jich nesměly účastnit. Znamenalo to tak první výrazný zásah politiky v moderních dějinách olympijského sportu. Bohužel nebyl zdaleka poslední. Naopak se dá říci, že politika olympismu ovlivňovala více méně vždy.

Ve dvacátých letech bylo rozhodnuto o konání zimní varianty olympijských her. Ty první se konaly ve francouzském Chamonix v roce 1924, stejně jako letní olympiáda, která se vrátila do Paříže. Následovalo z pohledu politiky ve sportu poměrně klidné období dalších osmi let, kdy zimní hry hostil Svatý Mořic a Lake Placid, letní pak Amsterdam a Los Angeles.

Největší problém v novodobé historii, nejen z pohledu olympijských her, přišel v roce 1936. Pořadatelskou zemí bylo ještě před nástupem Adolfa Hitlera k moci jak pro zimní tak i letní hry zvoleno Německo. Po přebrání moci nacisty a především kvůli antisemitským pogromům byla světová veřejnost velmi znepokojena a začaly se ozývat hlasy proti pořádání her nacisty. Německo se však zaručilo, že židovští sportovci nebudou nijak diskriminováni a základní olympijská pravidla budou beze zbytku dodržena. Uvádí se, že tak stalo pouze v případě zimních her v Garmisch-Partenkirchenu, přesto že i zde byla například silná cenzura fotodokumentů. Naopak letní hry v Berlíně byly tím „nejlepším“ příkladem politického zneužití olympismu.

Hitlerovské Německo použilo hry v první řadě pro propagaci nacistického režimu. Byly to první gigantické hry, kdy ořadatelé vybudovali na svou dobu nevídaný komplex sportovišť. Zavedeno bylo zároveň hned několik novinek. Mezi nimi například štafeta s ohněm přímo z Olympie, přímé přenosy z jednotlivých sportovních klání poprvé živě v rádiích téměř po celém světě, započata byla tradice vypouštění holubic míru, přesto že hitlerovský režim tvrdě pronásledoval opozici a Židy, čímž hrubě porušoval mnohé mezinárodní úmluvy, a dokonce se jasně připravoval na válku. Premiéru v souvislosti hrami si proto odbyly i snahy o přeložení her do jiné země nebo výzvy k jejich bojkotu.¹⁰ Nacisté předstírali, že mají pouze mírumilovné úmysly, a MOV se nechtěl nechat ovlivňovat politikou a i přes protesty židovských emigrantů byly hry ponechány Německu.

Po druhé světové válce, která přinesla celému světu nebyvalé utrpení a zvěrstva, byla nejprve nutná ekonomická obnova západního světa. Nutno podotknout, že k etablování režimu, který vše spustil, bohužel nemalou měrou přispěly i olympijské hry v roce 1936. Olympijská perioda byla stejně jako během první světové války přerušena, tentokrát na více než jedno desetiletí. První poválečné hry se konaly ve švýcarském Svatém Mořici v zimě roku 1948. Důvodem byl jednak fakt, že v tomto horském středisku se původně měly hry uskutečnit již v roce 1940, ale také neutrální postoj Švýcarska ve válce. Navíc zde již bylo vybudované zázemí z her roku 1928, a tak stačila pouze částečná rekonstrukce sportovišť. Jako skutečně zlomové se dají označit letní olympijské hry, které ve stejný rok hostil tak jako v roce 1908 Londýn. Stejně jako v prvním případě, byly i tyto zásadní pro zachování původních myšlenek zakladatele Coubertina. Stejně jako ve Svatém Mořici, i zde se organizátoři mohly spolehnout na již vybudované sportovní zázemí a ukázali celému zruřami války zdecimovanému světu, že myšlenky olympismu jsou stále aktuální. Her se i po této

¹⁰ KOLÁŘ, František: Stručná historie olympismu, In: Dovadil a kol.: Olympismus a jak to bylo, Praha 2004, s. 65.

válce nesměly účastnit země, které byly označeny za agresory, teda Německo a Japonsko.¹¹

Další olympijský rok 1952 byl ve znamení Skandinávie. Zimní hry hostilo norské Oslo a letní finské Helsinky, kam poprvé zavítali i sportovci ze Sovětského svazu, kteří v hodnocení národů obsadili druhé místo za reprezentanty USA. Hrdinou her se nejen z československého pohledu stal Emil Zátopek, který zde ve vytrvaleckých závodech získal hned tři zlaté medaile.

Už od padesátých let se do olympiád začaly promítat problémy studené války. Bojovalo se sice stále o medaile, ale v zákulisí těchto zápasů nešlo pouze o slávu sportu, ale také o zvyšování státní prestiže. Jednotlivé delegace hodnotily nejlepší výsledky jako důkaz vysoké kvality a úspěšnosti daného společensko-politického systému.¹² Byl to fenomén, se kterým začalo nacistické Německo v roce 1936, a znovu se objevil v poválečné éře.

Zimní olympijské hry v roce 1956 se konaly v italské Cortine d'Ampezzo. Ty letní hostilo australské Melbourne a poprvé se zde uplatnil bojkot jako forma nátlaku z čistě politických důvodů, který byl později použit ještě několikrát. Čína se v té době rozhodla o neúčasti vlastních sportovců z důvodu účasti Thaj-wanu, Egypt a Libanon pak bojkotovaly olympiádu kvůli Egyptsko-izraelské válce a obsazení Suezského průplavu Brity a Francouzi. Kvůli nesouhlasu se sovětskou invazí do Maďarska nakonec na hry svoje výpravy neposlaly ani Nizozemsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko a Španělsko.¹³

Několik následujících olympiád se neslo více méně v poklidném duchu. V roce 1960 zimní hry ve Squaw Valley a letní v Římě, v roce 1964 zimní v Innsbrucku, kde největším problémem byl katastrofální nedostatek sněhu, a letní v Tokiu. V tomto

¹¹ Kronika olympijských her 1896–1996 (Die Chronik 100 Jahre Olympische Spiele /1896–1996/), Praha 1996, s. 77.

¹² Tamtéž, s. 85.

¹³ Tamtéž, s. 93.

ohledu výjimečné nebyla ani zimní olympiáda v roce 1968 v Grenoblu, to samé se však již nedá říci o letní olympiádě v Mexiku, které doprovázela celá řada protestů proti neúměrným finančním výdajům na hry, jež poskytla vláda v kontrastu se sociálními problémy země. Demonstrace byly ve výsledku krvavě potlačeny. Značné ohlasy vzbudila také okupace Československa vojsky Varšavské smlouvy krátce před zahájením olympiády. Československo původně dokonce zvažovalo svoji neúčast, ale nakonec byla jeho výprava do Mexika vyslána a podporu jí zde vyjadřovali jak kolegové sportovci tak diváci. Nejvýrazněji se to projevilo v případě Věry Čáslavské, která v gymnastice vybojoval hned čtyři zlaté medaile před reprezentantkami Sovětského svazu. Také mezi československou veřejností si získala velké sympatie, ovšem komunistický normalizační režim se jí v dalším období pomstil. Mexických her se po osmi letech měla účastnit i Jihoafrická republika, 40 afrických stát kvůli tomu však pohrozilo bojkotem a MOV proto musel sportovce z JAR vyřadit ze startovních listin. Kvůli politice se zde protestovalo dokonce na samotných sportovištích. Dva afroameričtí sprinteři využili vyhlášení vítězů v běhu na 200m k demonstraci sympatií s radikálním hnutím „Black power“¹⁴. Tomie Smith a John Carlos byli po incidentu poslání vedením výpravy domů.¹⁵

Ani další olympijský rok 1972 nepatřil mezi neklidnější. Japonské Sapporo uspořádalo doposud nejnákladnější zimní olympijské hry, a letní Mnichovské zase neblaze prosluly kvůli atentátu na izraelské sportovce. Arabští teroristé zde 5. září zajali izraelské sportovce jako rukojmí a dva z nich na místě zastřelili. Jejich požadavkem bylo propuštění dvou set arabských teroristů vězněných v Izraeli tamní vládou. Po uplynutí ultimáta chtěli útočníci odletět společně se zbylými rukojmími do Egypta. Olympijskou vesnici opustili ve vrtulnicích a do letadla měli předsednout na mnichovském letišti. Zde se pokusila zvláštní jednotka západoněmecké policie

¹⁴ Jedná se o radikální směr v černošském hnutí v USA zformovaný ve druhé polovině 60. let 20. století jako reakce na protičernošský rasismus hlásající společenskou a politickou rovnoprávnost černochů v USA a dokonce myšlenku nadřazenosti černé rasy a požadující separaci amerického černošského obyvatelstva do nezávislého černošského státu na území USA.

¹⁵ Kronika olympijských her 1896–1996 (Die Chronik 100 Jahre Olympische Spiele /1896–1996/), Praha 1996, s. 121; HAVRÁNKOVÁ – HLADÍK – KOLÁŘ – KÖSSL - WAIC: Český Olympismus – 100 let, Praha 1999, s. 92.

rukojmi osvobodit, došlo k přestřelce a atentátníci nakonec vrtulníky s rukojmími odpálili do vzduchu. Zemřelo 11 izraelských sportovců, jeden policista a pět z osmi atentátníků. Událost pochopitelně poznamenala další průběh celých her a až do jejich konce vlály všechny vlajky jednotlivých výprav i té olympijské na půl žerdi. Bezprostředně po incidentu se vedly debaty, zda v hrách vůbec pokračovat. MOV se nakonec rozhodl hry předčasně neukončit, ale některé sportovní výpravy, z Izraele, Nizozemska, Norska a Filipín, se přesto rozhodly odcestovat domů.¹⁶

Další zimní hry v roce 1976 pořádané již podruhé Innsbruckem byly z politického hlediska korektní. To samé se bohužel již nedá říci o v tom samém roce konaných letních hrách v Montrealu, které se potýkaly s celou řadou komplikací. Organizátoři zvládli svoji úlohu perfektně, ale do průběhu zasáhly mnohé politické spory. Z počtu 116 původně přihlášených zemí se 24, většinou afrických států, rozhodlo na olympiádu neodcestovat. Jejich požadavkem bylo vyřazení Nového Zélandu, protože ten nerespektoval bojkot rasistické Jihoafrické republiky a jeho ragbyové družstvo v této zemi podniklo turné. Kromě toho chyběli také sportovci z Rhodesie, která byla vyloučena kvůli své rasistické politice, či reprezentanti Tchaj-wanu, kterému byl zamítnut start pod názvem Čínská republika a místo toho nabídnut start za Tchaj-wan. Výprava s tím však nesouhlasila a odcestovala domů. Olympiády v Montrealu a se tak zúčastnilo přibližně o tisíc sportovců méně než o čtyři roky dříve v Mnichově a zároveň tím odstartovala série bojkotů letních olympiád.¹⁷

S olympijským rokem 1980 je spjata celá řada problémů, které vycházely z politické situace a neblaze hry ovlivnily. V zimě v americkém Lake Placid, které pořádalo již druhé hry, byli sportovci Sovětského svazu při zahajovacím ceremoniálu mírně řečeno přivítáni velice zdrženlivě a podobná atmosféra panovala po dobu všech soutěží na sportovištích. Nejvíce se to pak projevilo v boji mezi USA a SSSR

¹⁶ Tamtéž, s. 98-99; Kronika olympijských her 1896–1996 (Die Chronik 100 Jahre Olympische Spiele /1896–1996/), Praha 1996, s. 137.

¹⁷ Kronika olympijských her 1896–1996 (Die Chronik 100 Jahre Olympische Spiele /1896–1996/), Praha 1996, s. 143.

v ledním hokeji, kde k velké radosti většiny publika zvítězili Američané. Ještě výraznější problémy pak opět přinesly až letní hry, které se konaly v Moskvě. Už proti samotnému pořádání olympiády v Sovětském svazu byly především USA, kvůli sovětské intervenci v Afghánistánu. Sám prezident Spojených států Carter počátkem roku 1980 s požadavkem bojkotu her v Moskvě. MOV byl vyzván, aby zvážil možnost přeložení či bojkotu těchto her. Reakce ovšem nepřišla žádná a Národní olympijský výbor USA se v květnu rozhodl, že svoji výpravu do Sovětského svazu nepošle. K jeho rozhodnutí se nakonec přidalo 29 zemí, kterými byly například Německá spolková republika, Japonsko či Kanada. Dalších 33 států na pozvání z Moskvy navíc neodpovědělo vůbec. Některým sportovcům bylo umožněno na hrách vystoupit pod vlajkou Mezinárodního olympijského výboru jako „nezávislí“. Ve výsledku bojkot ovšem uškodil pouze sportovcům a v původní myšlence neuspěl. Afghánistán zůstal obsazen Sovětským svazem až do konce osmdesátých let. Přineslo to však velkou řadu problémů do budoucna na poli sportovním i politickém.¹⁸

V roce 1984 pořádalo zimní olympiádu Sarajevo, které se tohoto úkolu zhostilo na výbornou. Celé město tím žilo a samotný průběh her byl naprosto bez problému. O necelých deset let později bylo ale celé město zužováno občanskou válkou, což se projevilo i na zdemolování mnohých sportovišť či rozstřílené olympijské vesnice, což je patrné dodnes. Ve stejném roce v létě proběhla v Los Angeles olympiáda, kterou postihla vlna bojkotů¹⁹, včetně československé neúčasti.²⁰

I další zimní hry, které hostilo kanadské Calgary v roce 1988, byly poměrně bezproblémové. Zato v létě stejného roku proběhly od začátku lehce kontroverzní

¹⁸ Tamtéž, s. 153; HAVRÁNKOVÁ – HLADÍK – KOLÁŘ – KÖSSL - WAIC: Český Olympismus – 100 let, Praha 1999, s. 107.

¹⁹ Právě těmto bojkotům, především z Československého pohledu, jsem se podobněji věnovala ve své bakalářské práci: KUČEROVÁ, Nikol: Československý bojkot Letních olympijských her v Los Angeles a jeho účast na hrách „Družba“ v roce 1984, Liberec 2014, Bakalářská práce, Technická univerzita v Liberci, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická.

²⁰ HAVRÁNKOVÁ – HLADÍK – KOLÁŘ – KÖSSL - WAIC: Český Olympismus – 100 let, Praha 1999, s. 111; Kronika olympijských her 1896–1996 (Die Chronik 100 Jahre Olympische Spiele /1896–1996/), Praha 1996, s. 163.

hry v Soulu. Už o samotné správnosti přidělení her do Jižní Koreje se hovořilo během jednání o bojkotu her v Los Angeles.²¹ Nakonec se olympiádě v Soulu bojkot skutečně nevyhnul. Svoje výpravy sem neposlaly Kuba, Etiopie a Nikaragua, které tak vyjádřily podporu KLDK.

Devadesátá léta a začátek nového tisíciletí byly pro olympiády poměrně klidným obdobím. Výraznou změnou bylo rozhodnutí o střídání zimních a letních olympiád, takže po zimních hrách v Albertville a letních v Barceloně v roce 1992 následovala již v roce 1994 zimní olympiáda v Lillehammeru. Hlavním důvodem bylo, aby se dvě vrcholné akce nekonaly ve stejný rok, ale aby se střídaly po dvou letech. Tento krok umožnil zviditelnit především zimní variantu olympiád.

V roce 1996 pokračovaly letní olympijské hry v Atlantě, 1998 zimní v Naganu a 2000 znovu letní v Sydney. Na ně navázala zimní olympiáda v Salt Lake City roku 2002, od dva roky později se letní olympiáda vrátila do své pravlasti v Aténách a v roce 2006 hostilo zimní hry italské Turíno. Kontroverzní byly až hry v roce 2008, které se konaly v Pekingu. Již se samotným umístěním her do komunistické Číny nesouhlasili především ochránci lidských práv, kteří právem poukazovali na jejich nedodržování v této zemi. Hovořilo se rovněž o výhrůžkách Tchaj-wanu, situaci v Tibetu či o působení Číny v zemích třetího světa. To vše byly skutečnosti, o kterých od počátku věděly jak zástupci MOV, tak samotní pořadatelé. Argumenty, proč olympijské hry v Číně uspořádat, byla podpora hospodářskému rozvoji a také vidina zlepšení v oblasti lidských práv. Je naprosto jasné, že olympiáda v místě, kde před zahájením výstavby nestála prakticky žádná fungující sportoviště, a která byla v porovnání s jakýmkoli předchozími hrami nejdražším a zároveň naprosto megalomanským projektem, byla uspořádána z čistě politických důvodů. Někteří jí proto vnímali jako vstupenku Číny do „klubu moderních velmocí“ a zároveň

²¹ Národní archiv (dále jen NA), fond KSČ – Ústřední výbor 1945–1989, Praha – Sekretariát, zn. fondu: KSČ-ÚV-02/4, sv. S 127/84.

výsměch ušlechtilým ideálům olympijského hnutí.²² Přes veškeré obavy mnohých politiků, funkcionářů i samotných sportovců z teroristického útoku²³, přes nejrůznější veřejnou kritiku²⁴ a protesty²⁵, olympijské hry v Pekingu žádná země oficiálně nebojkotovala.

Další dvoje hry, přesto že, nebo právě proto, že nebyly tak okázalé, byly velice úspěšné. V roce 2010 hostil zimní olympiádu Vancouver, údajně jedno z nejkrásněji položených měst na světě, a o dva roky později se letní olympiáda vrátila po 64 letech již potřetí do Londýna.

Zato potom následovaly další „problematické“ hry v zimě 2014 v ruském Soči. Stejně jako v případě Pekingu, i zde bylo samotné rozhodnutí o přiřazení her velice kontroverzní, a o jeho správnosti se diskutovalo na nejrůznějších úrovních. Nejzávažnější byly především otázky porušování lidských práv v Rusku nebo financování olympiády. Podobné obavy se nakonec ukázaly jako zcela oprávněné. Hry se staly vůbec nejdražšími v celé historii olympismu, během jejich průběhu to v okolí sportovišť připomínalo spíše vojenské ležení, než sportovní akci a téměř bezprostředně po jejich skončení Rusko anektovalo Krym, čímž se výrazně spolupodílelo na rozpoutání válečného konfliktu na Ukrajině.

Doposud poslední letní olympiáda se konala v Rui de Janeiru. Ani toto umístění her nebylo podle mnohých šťastné. Brazílie se potýkala s velkými problémy ještě před zahájením her a prakticky do poslední chvíle nebylo úplně jasné, jestli organizátoři stačí vše vůbec včas připravit. Obrovským kontrastem byly chudinské čtvrti a vysoká kriminalita ve městě se spořádanou, upravenou a přátelskou atmosférou olympijských vesnic a sportovišť. Obtíže dělalo i místní podnebí, které nebylo pro mnoho sportů tím nejvhodnějším, a v neposlední řadě se velké diskuze

²² LOMOVÁ, Olga: Olympijské ideály v Pekingu, in: Literární noviny, roč. 19, č. 32, 4. 8. 2008, s. 1 a 8.

²³ KALENSKÁ, Renata: rozhovor s Milanem Jiráskem: Bojím se teroristického útoku v Pekingu, in: Lidové noviny, roč. 21, č. 174, 26. 7. 2008, s. 11.

²⁴ SODOMKOVÁ, Magdalena: Peking 2008: Politici v roli chytré horáky, in: MF Dnes-Praha, roč. 19., č. 185, 8. 8. 2008, s. A/3.

²⁵ VEČEŘA, Tomáš: Je v cíli i přes protesty, tamtéž s. A/4.

vedly ohledně viru Zika, který je přenášen tamním hmyzem a může být pro člověka velice nebezpečný. Někteří sportovci do Ria z toho důvodu ani neodcestovali.

Zatím vůbec poslední olympijské hry byly v Jihokorejském Pchjongčchangu v roce 2018. Vzhledem k tomu, že Jižní Korea se Severní Koreou oficiálně od roku 1953 pouze stavu příměří a hry se měly konat jen několik kilometrů od demilitarizovaného pásma, vyvolávalo to u světové veřejnosti velké obavy. Navíc Severní Korea provedla v září 2017 šestý a zatím největší jaderný test.²⁶ Francouzské ministerstvo sportu na to zareagovalo hrozbou možného bojkotu olympijských her, pokud nebude zaručena bezpečnost jejich sportovců.²⁷ O den později se stejným stanoviskem přišly také Německo a Rakousko.²⁸ Francie ze svého záměru nakonec ustoupila, ale ještě v prosinci, pouze několik týdnů před zahájením her, americká velvyslankyně při OSN Nikki Haleyová řekla, že je otázkou, jestli se USA her vůbec zúčastní.²⁹ Nicméně několik dní na to Bílý dům potvrdil, že se američtí sportovci na jihokorejské hry odcestují.³⁰

Jak již bylo zmíněno, kvůli aféře státem podporovaného dopingu se jí nesměli zúčastnit sportovci pod Ruskou vlajkou. Přesto se nakonec mohlo zúčastnit 168 sportovců,³¹ kteří prošli mnoha testy a startovali pod vlajkou olympijskou, přičemž místo ruského reprezentačního oblečení na sobě měli stejnokroje s označením "Olympic athletes from Russia".

Na druhou stranu právě trochu kontroverzní umístění her vyvolalo celou řadu politických událostí, které se bezesporu dají označit za vesměs pozitivní. Olympiáda

²⁶ dostupné online na: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/kldr-jaderny-test-vodikova-bomba-kim-cong-un-korea.A170903_102911_zahranicni_fka, 3. 9. 2017, čteno 24. 4. 2019.

²⁷ dostupné online na: Olympics – France to skip 2018 Winter Games if security not assured. Reuters [online], 2017-09-21, čteno 24. 4. 2019.

²⁸ dostupné online na: Olympics: North Korea triggers 2018 Winter Olympics security scare. *The Straits Times* [online], 2017-09-23, čteno 24. 4. 2019.

²⁹ dostupné online na: Nikki Haley, U.S. Ambassador to U.N., says it's an 'open question' if U.S. athletes will compete in 2018 Games. USA TODAY [online], čteno. 4. 2019.

³⁰ dostupné online na: White House walks back remarks that US athletes might not participate in 2018 Olympics. TheHill [online], 2017-12-07, čteno 24. 4. 2019.

³¹ pozváno bylo 169, ale rychlobruslařka Olga Grafová svoji účast odmítla, in: Winter Olympics 2018: Olga Graf turns down IOC invite for Pyeongchang, BBC Sport [online], 2018-01-30, čteno 24. 4. 2019.

byla využita ke zlepšení vztahů mezi Severní a Jižní Koreou, potažmo západními státy jako takovými. Na zahajovacím ceremoniálu nastupovali bok po boku sportovci z obou Korejí, olympiády se také účastnila početná delegace z KLR, která zahrnovala pohledné roztleskávačky, hudebníky či vysoké činitele. Během samotných her došlo k několika jednání představitelů obou zemí.

Nadcházející letní hry bude pořádat v roce 2020 japonské Tokio. Nelze než doufat, že organizátoři naváží na poměrně poklidnou olympiádu z léta roku 1964 a naopak že nenastane obdobná situace jako v roce 1940, kdy se zde původně plánovaná olympiáda nakonec kvůli zuřící 2. Světové válce vůbec nekonala.

3. Berlín 1936 – brutální zneužití olympijské myšlenky

Není pravdou, že by lidé ve třicátých letech neměli dostatek informací, nebo že by nebylo alespoň trochu patrné, jakým směrem se nacistický režim ubírá. Lidé často spíše nechtějí vidět souvislosti a nechtějí si připustit, že by se mohlo odehrát něco ještě mnohem horšího. Po zkušenostech z první světové války si celá Evropa nedovedla představit, že by mohla být nějaká další válka, která by přinesla takové nebo ještě větší hrůzy. Bohužel skutečnost byla jiná a jasné náznaky ze strany nacistického Německa byly patrné. Například již v roce 1933 začaly vznikat první koncentrační tábory pro odpůrce režimu. Další rok následovaly vnitropolitické čistky, které vyvrcholily tzv. "Nocí dlouhých nožů", tedy vražděním příslušníků SA. Probíhal také rasový výzkum, který se projevoval zřizováním rasových úřadů, sterilizací nepohodlných osob a vygradoval v září 1935 přijetím zákona „na ochranu německé krve a cti“, který naprosto odporoval olympijským ideám rovnosti všech lidí.³² V takové atmosféře se Němcům, přes veškeré mezinárodní snahy o bojkot olympiád, podařilo uspořádat zimní olympijské hry v Garmisch-Partenkirchenu.³³ Sice se o nich hovoří jako o hrách, které nebyly příliš ovlivněny politikou, ale opak je pravdou. Zde si pouze organizátoři dávali velký pozor, co si mohou dovolit a spíše si testovali, co je světová veřejnost ochotna akceptovat. Gestapo zde například velmi pozorně sledovalo a analyzovalo reakci zahraničních médií a podařilo se mu zadržet řadu novinových článků kritizujících nacistický režim.³⁴ Nejdůležitější zde nebyly sportovní výkony, ale prezentace moci. Celé město bylo vyzdobené vlajkami s hákovými kříži a pouze na ostrou žádost MOV byly odstraněny protižidovské nápisy.³⁵ Hitlerovu režimu vše prošlo a mohl se tak chystat na mnohem honosnější letní hry.

³² Více viz: FREI, Norbert: Stát pod taktovkou vůdce, Nacistické panství v letech 1933-1945, Praha 2015.

³³ KUČEROVÁ, Nikol: Olympijské hry v roce 1936 v Garmisch-Partenkirchenu a v Berlíně, Liberec 2017, s. 11.

³⁴ Tamtéž, s. 36.

³⁵ Tamtéž, s. 41.

Ještě na jaře 1936 porušilo Německo Locarnskou smlouvu a vojensky obsadilo demilitarizované Porýní. Byla to událost, která měla celému světu ukázat, že se nezastaví před ničím. Nacisté si zároveň potřebovali vyzkoušet, co vše si v mezinárodní politice mohou dovolit. Světové mocnosti se v rámci zachování míru se rozhodly nereagovat, což Německu přispělo ke zvýšení sebevědomí.

Nesmíme však zapomínat, že po celou dobu byl aktivní Mezinárodní výbor na obranu olympijských zásad. Hnutí, které se proti hrám v Německu zformovalo napříč státy, největší zastoupení mělo v USA a také Československo založilo vlastní odnož, kterou reprezentoval Jakub Obrovský a Oskar Hekš,³⁶ oba účastníci předchozí olympiády v Los Angeles. Oskar Hekš je dodnes našim druhým nejúspěšnějším maratonským běžcem v historii, hned po Emilu Zátopkovi. Byl to ale zároveň sportovec židovského původu, který našel svoji smrt v osvětimských plynových komorách. Tato hnutí bohužel nenalezla podporu jak v národních olympijských výborech tak ani u MOV a olympiáda v Berlíně pod taktovkou totalitního Německa byla uspořádána s do té doby nevídanou pompou. Téměř vše, co se na hrách odehrálo, bylo naplánováno podle jasně daného scénáře s jediným cílem, a sice propagovat nacismus ve světě. Nešlo zdaleka tolik o sport jako takový, ale o ukázkou síly a moci. Hitler sám nebyl žádným velkým sportovním fanouškem. Naopak v samém začátku se stavěl proti konání olympijských her v Berlíně. Později se však nechal přesvědčit ministrem propagandy Goebbelsem o výhodách pořádání olympiád a v tu chvíli na něj soustředil nebývalou pozornost.³⁷ A vyplatilo se mu to. Jak je známo, sport a umění jsou oblastmi, které dělají státu největší, veskrze pozitivní reklamu. Přesně to se stalo v roce 1936 v Německu. Světová veřejnost byla ohromena způsobem, jakým byly především Berlínské hry pojaty. Nechala se opít pompou a pozlátkem, které Německo navenek ukazovalo a zastiňovalo tím represe vůči vlastnímu obyvatelstvu i velice špatnou ekonomickou situaci. Německo se na konci léta 1936 potýkalo s velkými zásobovacími problémy a v podstatě zde zavládl

³⁶ Tamtéž s. 11.

³⁷ WALTERS, Guy: Berlínské hry, Olympijský sen ukradený Hitlerem, Praha 2007, s. 21-40.

hlad. Přesto, že investovalo astronomické částky do pořádání olympijských her, vlastnímu obyvatelstvu nedokázalo zajistit ani základní obživu.³⁸

Při hrách byly poprvé přítomny kamery, takže propagace byla snazší než kdykoli předtím. Leni Reifenstahlová natočila o celém průběhu her na půl hraný dvoudílný dokument Olympia, který i díky do té doby nevídané filmové technice dodnes patří ke klenotům a přelomovým dílům světové kinematografie. Nejen díky filmu, ale i celkové výzdobě města a sportovišť, se hry zapsaly jako nejdramatičtější příklad zapojení umělců do ikonické kulturní reprezentace během olympijských her. Jednalo se o první hry, kde byl plně využit potenciál kulturního programu na olympiádě, jako platforma pro sebezprezentaci. Od důrazu na okázalou architekturu, přes první rozsáhlé převlečení města do jednotné identity, po důraz na nové olympijské rituály. Berlínské hry byly plné ikonických momentů, které byly vytvořeny podle modelu „germánské nadvlády“.³⁹

³⁸ Vyplývá například ze zprávy šéfa gestapa Heinricha Müllera ze 4. července 1936, která obsahuje informaci o nedostatku mouky pro pečení chleba, kvůli kterému v některých částech Německa byla omezena dodávka této základní potraviny. Viz Bundesarchiv Berlin, fond RSHA R 58/268, s.17.

³⁹ GRACIA, Beatriz: The Cultural Olympiad as a platform for cultural diplomacy and representation, 59th International Session for Young Participants, přednáška z 8. 6. 2019.

4. Podoba projektu

Pro lepší zapojení žáků do projektu je třeba je motivovat a uvést do děje. Před samotnou přednáškou je tedy nutné upoutat jejich pozornost. Každý dostane jednoduchou otázku: „Co si první vybavíte, když se řeknou Olympijské hry?“

Odpovědi se zapíší na tabuli a následuje krátká diskuze, která je jen částečně moderována přednášejícím, spíše se to ponechá na aktivitě studentů.

Odpovědi se následně zakryjí a pokračuje se plynule k hlavní části, kterou je samotný projekt, jehož základem je výše popsaná přednáška o stručné historii olympismu a zneužívání sportu na příkladu olympijských her v Berlíně v roce 1936. Formou prezentace a zapojení studentů se dostane k nastoleným otázkám.

Po dokončení „odborné části“ následuje diskuze. Studenti jsou rozděleni do menších skupinek, jsou jim rozděleny otázky, nad kterými se musí hromadně zamyslet a po cca 10-15 minutách budou ostatním prezentovat svoji odpověď. Role přednášejícího se v tu chvíli mění na roli moderátora, který se snaží zapojit i ostatní skupiny do diskuze.

Návrh otázek:

- Vnímáte původní olympijské hodnoty jako aktuální a stále živé?
- Proč by měli lidé sportovat?
- Jak vnímáte vrcholový sport?
- Proč si myslíte, že by měl stát podporovat vrcholový sport?
- Měl by sportovec mlčet, pokud nesouhlasí s politikou státu, umístěním závodů atd., protože je za to placen, nebo by měl být „loajální“?
- V čem konkrétně může být sportovec vzorem pro ostatní?

- V čem spočívají výhody a nevýhody vrcholového sportovce?
- Vede vás vaše okolí (rodina, škola,...) ke sportu, popřípadě podporuje vás ve sportu?
- Chtěli byste být vrcholovým sportovcem?
- Co pro vás znamená sport?
- Myslíte si, že jsou olympijské hry stále ještě svátkem sportovním, pořádaným pro samotné sportovce a jejich fanoušky na základě původních myšlenek, nebo jde spíše o politické, mocenské a finanční zájmy, kde je sport nanejvýše na druhém místě?
- Co si myslíte o umístování současných olympiád?

Po ukončení této hromadné práce se společně na nastolené otázky napíšete na tabuli odpovědi, na které se shodne většina. Poté je naplánována volná diskuze, které z témat je pro studenty nejdůležitější a také jakou mají osobní zkušenost, či jak to sami vnímají.

Závěrem je návrat k původní základní otázce a původním odpovědím na ní. Změnil se nějak názor studentů? Popřípadě kam se posunul?

5. Závěr

Z výše popisovaného je zřejmé, že sport, v našem případě ten olympijský, může hrát i důležitou společenskou roli. Jak v pozitivním, tak i negativním slova smyslu. Pokud se tedy hovoří o apolitičnosti sportu, platí to jen do určité míry. Je jasné, že v minulosti najdeme příkladů zneužívání sportu pro politické zájmy bezpočetně. Otázkou je, jestli by bylo možné na apolitičnost rezignovat a zcela bez okolků prohlásit, že to je nesmysl. Já se domnívám, že je třeba na ní svým způsobem trvat, už kvůli tomu, že lze využít jeho nadhledu a nestrannosti. Stále tak může hrát důležitou roli při sblížování lidí. Sport by měl být něčím nadřazeným, něčím co překračuje hranice, nebere ohled na barvu pleti, státní příslušnost či věk a pohlaví. Sportovci jsou ti, kteří předávají principy a hodnoty dál. Tímto sport plní úlohu mostu ve vzdělávání široké veřejnosti.⁴⁰ Olympijské hry jsou tím nejlepším příkladem, který by se měl snažit svoje hodnoty naplňovat a často se mu to daří. Vždyť zde mohou vedle sebe nejen startovat, ale po dobu her také bydlet a sdílet společnou jídelnu sportovci, z jinak zneprátelených zemí. Často pak přijdou na to, že jejich vzájemné antipatie mohou být pouze předsudky, které v nich vytvořila společnost.

Skrze tyto „drobné“ a osobní úspěchy lze dosáhnout i větších cílů, čím se sice vracíme k politice, tentokrát však v pozitivním slova smyslu. Díky sportu se lze minimálně přiblížit k cílům, které by byly jinak těžko dosažitelné. Skvělým příkladem jsou poslední olympijské hry, na kterých startovali společně zástupci Severní i Jižní Koreji. To, že se tak stalo, bylo výsledkem dlouhého procesu vyjednávání od roku 2014, iniciovaného ze strany MOV. Sám severokorejský vůdce Kim Jong-un uznal, že úspěch jednání byl zcela dílem MOV. Navíc se zavázal, že sportovci z jeho země se zúčastní i nadcházejících olympijských her v Tokyu v roce

⁴⁰ GREORGIADIS, Konstantinos: The Olympic Games and Peace, 59th International Session for Young Participants, přednáška z 10. 6. 2019.

2020 i zimních olympijských her v Pekingu o dva roky později.⁴¹ Koncept olympiády, která není čistě sportovní událostí, ale také důležitým sociálním ekonomickým a kulturním fenoménem, je zde stále přítomný a může fungovat velmi pozitivně.

Důvodem, proč by měl stát vynakládat finanční prostředky na vrcholový sport tak nemusí nutně být jen pozitivní reklama v zahraničí, přesto že ta je pro něj zcela zásadní a nezpochybnitelná, ale také to, že skrze sport je možné šířit základní olympijské myšlenky, propagovat mír i vzájemné porozumění. Vrcholoví sportovci se setkávají se svými zahraničními kolegy, učí se s nimi komunikovat a zjišťují, že ačkoli jsme všichni rozdílní, ve své podstatě jsme všichni stejní. Lidské bytosti, které mají stejnou hodnotu a měly by mít snahu se spolu domluvit bez používání zbraní.

Olympijské hry, ale jiné vrcholové soutěže, utkání či turnaje, jsou často vnímány jako čistá komerční zábava pro diváky. Jakási obdoba starověkých gladiátorských zápasů. Je proto nutné, aby původní myšlenky nezanikly, byly neustále připomínány a zároveň lákaly mladé lidi. Ti by si však měli na věci umět vytvářet vlastní názory a nebát se je svými postoji zastávat. Zde se dostáváme k tenké hranici loajality vůči státu, potažmo sponzora a vlastnímu úsudku. Mladí lidé by se měli naučit nezpronevěřovat se vlastnímu přesvědčení. Není to zrovna snadná disciplína a nemá jasná pravidla. Je třeba vidět věci v kontextu, s nadhledem a v širších souvislostech. To je však umění, které je mnoha, nejen mladým, sportovcům cizí a proto navrhovaný projekt tuto problematiku nastoluje.

Otázka umístění dalších olympiád je poměrně komplikovaná, ale není neřešitelná. Poslední dobou se zdá, že vyspělé demokratické země o organizaci tohoto sportovního svátku příliš nestojí. Rozvojové země si s nimi naopak nedovedou poradit a nechat státy, jejichž politika se dá označit za totalitní, aby je pořádaly, není už kvůli podstatě jejich režimu vhodné. V současné době se může zdát, že olympijské hnutí prochází krizí, kdy je třeba se rozhodnout, jakým směrem

⁴¹ Bach, Thomas: Opening Ceremony of the 59th International Session for Young Participants, International Olympic Academy, 2. 6. 2019, (zahajovací řeč).

se ubírat. Je tudíž na mladé generaci, aby přinášela nové impulsy, náměty a řešení, které by pomohly udržovat myšlenku olympismu na živu.

Autorka si od popsaného projektu slibuje především otevření tohoto tématu mezi mladými lidmi. Aby si uvědomovali podstatu olympijského hnutí. Nejde jen o výsledky, ale o šíření myšlenek solidarity, porozumění a míru. Jakkoli pateticky to může znít, je třeba o tom diskutovat a vést mladé lidi k zamyšlení. Ostatně poselství barona Coubertena je aktuální a nemělo by zapadnout ani ve světě peněz a konzumu.

6. Zdroje

Monografie:

DOVADIL, Josef a kol.: Olympismus a jak to bylo, Praha 2004.

FREI, Norbert: Stát pod taktovkou vůdce, Nacistické panství v letech 1933-1945, Praha 2015.

HAVRÁNKOVÁ – HLADÍK – KOLÁŘ – KÖSSL - WAIC: Český Olympismus – 100 let, Praha 1999.

KOLÁŘ, František: Stručná historie olympismu, In: Dovadil a kol.: Olympismus a jak to bylo, Praha 2004.

Kronika olympijských her 1896–1996 (Die Chronik 100 Jahre Olympische Spiele /1896–1996/), Praha 1996.

KUČEROVÁ, Nikol: Československý bojkot Letních olympijských her v Los Angeles a jeho účast na hrách „Družba“ v roce 1984, Liberec 2014.

KUČEROVÁ, Nikol: Olympijské hry v roce 1936 v Garmisch-Partenkirchenu a v Berlíně, Liberec 2017.

WALTERS, Guy: Berlínské hry, Olympijský sen ukradený Hitlerem, Praha 2007.

Internet:

www.bbc.co.uk

www.idnes.cz

www.olympic.cz

www.reuters.com

www.straitstimes.com

www.thehill.com

www.usatoday.com

Ostatní:

Bach, Thomas: Opening Ceremony of the 59th International Session for Young Participants, International Olympic Academy, 2. 6. 2019.

GRACIA, Beatriz: The Cultural Olympiad as a platform for cultural diplomacy and representation, 59th International Session for Young Participants, přednáška z 8. 6. 2019.

GREORGIADIS, Konstantinos: The Olympic Games and Peace, 59th International Session for Young Participants, přednáška z 10. 6. 2019.

KOLÁŘ, František: Přednáška k historii Olympismu, Sportovní diplomacie, 3. 11. 2018.

Lidové noviny, roč. 21, č. 174, 26. 7. 2008.

Literární novy, roč. 19, č. 32, 4. 8. 2008.

MF Dnes-Praha, roč. 19., č. 185, 8. 8. 2008.

Národní archiv, fond KSČ – Ústřední výbor 1945–1989.